

სალიტერატურო და სამეცნიერო ნახაზებიანი გაზეთი, გამოდის ყოველ კვირა დღეს.

№ 1.

იანვარი 1, 1894 წ.

№ 7

შინაზარსი: — აზნა, ალილო! გ. წერეთლისა. — საშობო მოგონება, ლექსი ჩერიპელისპირელისა. — შეფარველი ანგელოზი, ლექსი დედუშვარცხლისა. — ერთი წლის დროისა. — ქება-ლოცვა, ლექსი ვაჟა-ფშაველასი. — სახალწლო ჩიხატაურელისა. — მისკლვევი, ახალწლი წილოცვა. — ლექსი დ. როსტომოშვილისა. — ახალწელს, ლექსი კ. ნ. ორბელიანისა. — ჩინილიავი. — საშობო მოგონება (სახალწლო სუბი-ტი) ი. ელიფორიძისა. — საშობო განათობა.

127

აზინ, ალილოია!

(ისტორიული შემეცნება)

46-1894/5

ვანსკენს კვირას ქრისტიანობისთვისას სოფლიდან სოფლად და ქალაქებშიაც დადიან ბეალილოები. ისინი შეადგენენ მაგობობელთა კრებულს. ბულია სამი, ან ოთხი, კაცისაგან შემდგარი. იმათში სამი უსათუოდ მგალობელია: კინი, დემინი და ბანი, ანუ დამწყები, მოძახილი და ბანი. მეოთხეს კალათი უჭირავს ხელში, ჭკრებს კვერცხებს, ან ღორის მწყვადებს.

მეალილოე კრებელი იწყებს ასეთს ვალობას:

„ალილო და შობაია! ალილო! შობის მხარობელი ვართ, ალილო!“

ბეთლემს გამოჩნდა ვარსკვლავი. ალილო! შობის მომასწავებელი. ალილო! ჩიტი შემოჯდა ღობესა. ალილო! იძახის ქრისტის შობასა. ალილო! შობა ღმერთმა გაეთენოსთ. ალილო! შობა ახალწელიწადი. ალილო!“

ეს ვალობა ძველებულს საეკლესიო კლოზება მორთული და ძალიან სასიამოვნო ვასაგონიერის, ვისაც ყურთაქვს მიზეული. ბევრსა ჰგონია, ვითომც ჰყენს საღვთო წერილში „ალილოია“ და „ამ რომარის ხმარებული ზოგიერთ ლოცვებს შემდეგ, ვით ქრისტიანობის გავრცელების აქეთ იყოს შეთბობა. თუ თვით მნიშვნელობა სიტყვებისა: „ამენ, ანუ ამინ“ „ალილოიასი“ თითქმის აღარავის ესმის. რანაშ, თუ უფრო წინ მიდის უძველესი კატობრიკონის კატობრიკის გამოკვლევა და მის გონება განვიწყობას სათელ რკინება, იმდენად უფრო თ და-თას ფრწუმუნდები, რომ ქრისტიანულს დღეის თაყვანისცემას და ქრისტიანულად ღვთის მიწოდებს ფიცში შესაფერი წინამორბედი ჰყავდა უძველეს დროში“. ჰეროდოტი ხუთასის წლის წინად ქრისტეს მოსვლამდის მოგვითხრობს, რომ „თების ქალაქის ეგვიპტელნი თაყვანს სცემდნენ ერთ-

*) იხილე ხელსამძღვანელო აღმოსავლეთის ისტორიისა, პირველი ნაწილი. ფ. ლენორმანი.

არ ღმერთს, რომელსაც არა ჰქონდა, არც დასამბი და არც დასასრული. მაშალა: უძველეს ეგვიპტის პიეროგლიფულს ზედწარწერებში ასეთი ლოცვები ამოუკითხავთ ახლანდელს მიცნე- რებს: „რა—ესე არს ღმერთი ერთადერთი, შემოქ- მილი ცისა და ქვეყნისა, რომელი არა შობილარს... იგი არს ერთადერთი მაცხოვარი ღმერთი, რომელი თვით ანაფთვირებს. ... რომელი პირველიდან არს, რომელმა ყოველივე შექმნა და თვით არა შეიქ- მნა *)...“

ძველს ეგვიპტელებს ერთ-არსის ღმერთის გარეშე, რომელიც იწოდებოდა რად, მისი სამებაც წამდით. ეს სამება იგივე ღმერთი რა იყო სამზი- რად: რა, ატუმი და აჰჰერ. ეს სამი პირი ერთი და იგივე უზენაესი ღმერთი იყო სამს სხვა-და-სხვა გა- რემოებაში. ეს—რა ითარგმნება ქართულად მზენ- ამ სახით რა, ანუ მზე ღამის მდგომარეობაში იწო- დება ატუმიად. როდესაც იგი შუადღის ცის ზემო წერტილზე იყო და ანათებდა გარეშეუსაზღვრელს მსოფლიო ბუნებას, მაშინ იმას ეწოდებოდა რა: ხო- ლო როდესაც მისი შუქი ვაზაფხულზე ჰფენდა სი- თბოს და ანაყოფიერებდა დედამიწას, მაშინ იგი იწოდებოდა აჰჰერად. ეს ძველებური წარმართთა ლეთაება—სამგვამოვანი ღმერთი, ანუ სამება რა წარ- მოუდებოდა ეგვიპტელებსვე ხორცშესხმულ უზენა- ეს ღმერთად და მაშინ მას ეწოდებოდა სახელიად ამ- რანი. ყოველი წარმართი ეგვიპტელი მოსე წინასწა-

რმოკრეცილის დროს ფიცს, 'ე არ ვააქებ იმიტომ, უზენაესის ღმერთის სახელს მელური; ჯიითება და დადასტურებ კან ბატენი, ფიცისა, როგორც ეგვიპტელი. ცი: „აშორის, მთე ნულს სარწმუნოებად იცის, უზენაესის ყოველ ლოცვა- და ღმერთისაშორე- ბის დამთავრების დროს, გდამოვიდა და შეიცვალა ამ- ამინად.

ამაიე გვარად აალილოუიაც უძველს ასურულ და ქანაურ (ფინიკურ) ენებზე უზენაესის ღმერთის მოწოდებაა. ჩენნი ალილი, ანუ ალი- სხვა და სხვა უძველეს ერთა ენაზე წოდება არის უ- ესის ღმერთისა: ელ—ილიუ—აო *. ეს ქანა- ანუ ფინიკურად ეწოდება უზენაესის ღმერთს. ალუ ძველ ასსირულად ეწოდება აგრეთვე ნაესს ღმერთსა.

აო ქანაურად ანუ ფინიკურად ითარგმ- ძედ ღმერთად, რომელსაც მეორე სახელი ერქვა- ესე იგი ნათელი, გარდამოსული ღმერთსაგან. ამ სახით ელ ილიუ-აო ქანაურს, ანუ ფინი- რსა და ასირულს ენაზე ნიშნავს სამიბით ღმერ- სახელსა, რომელიც ქრისტიანულს სარწმუნოებაშია გდამოვიდა სამების ტერმინად და გდამოკეთდა ას- ალი-ილიუ-ა, ანუ „ალილიუა.“

გ. წერეთელი

სამობაო მოგონება

ესე შობა არის. მოწიწებით მომავრანება კუროსკული დაჟე მარსოვარის დახადების, როცა ანგლოსთი გუნდმა აძინო კაცობრიობას დრო დაკვირვაო მშვიდობის და სათნობისა. ბერამბა ეს დრო ვერ შორს არის. იმის მოსკვამდის ძველი რეკლ-სისხლი დაიღვრება დედა-მისწი, ბუკის სამართლისა მქდაგებულსა აესის მსკავსად, შესვდება ტანჯა და სსხარი სიკვადლი ვარსხე- აის, შეხედე დაეს ქალაქის... აქ უფროსი ერთი რაგორც უთკეთის, დაესად არის და... აქ გაორენ თბის. სხეობისა... აქ გადუხე... ისედას თაქე... აქ თბროს ხიოსს მოგონებებით... მანად შესწირაქენ სინ დასის და კარურს დისრებს, აქ სულ უთკეთე ჰქანან-წუკუტთი ლეკმის მოსოქსლას, დაჟე და ღმ შრომით დალაჟულს უმერესობას. აქ ამ დაეს რამდენს უსახლავროს, რამდენს დატკავს სხედი ზურისს ლეკმის შორსიკ კი ენატრება; რამდენს სხეულს უმეტრონად ანელს, მურაღს სარდაჟეში

დაგდებულს წარსიკვადლისა უსახლავება... და მომკვდაეს სულთა შობობის... თუ მდებრის სსხლში ვით... აგურ აქ ქებაჟებს ეს... დ გამუსრავ და აქ კი უკორენ ტან... ისა ფარასა. რამდენს კარს დაეს... ანბი, აქეს შობა რბმდის, კან შესედაეს მ... მოთაყვანი მოს... უც გატემ-ტომ უერინხე სორობით... აბა... და... მითხართ, სად არის კაცი... როდის ედარსოს წელში მოხდეს, სსხლდის რედის მე მოქმეს ჰატეი, დორსული დაჟედ-ლოკება? [რედ] მექთა-მქამდების, მისი სსხლდისა მსიკვადის გუნდა როდის აქნება, რომ სრულად გადსუნება? არ მეკრ, არა, დედს სსსს კიდვე ბერონად იყოს დაეს ძალადობით შობანებელი უსამბროლობა... დარეკავს წარია... დამქუსებს... სიამართლის ხმა, გლავე შეიორეკება ფეკიანხად მისი მეუბა! ილ. ჩხერიმელისპირულ

* იხილეთ ლეონტიანის ისტორი ტ. I. 181 კაპადონი.

* იხილეთ ლეონტიანის ისტორი ტ. I. 266 კაპადონი.

ტ. მ. ყვარხარ იმთა
ჩხვილი იცი ტურული,—
გიყვარს იქ ყოფნა, სადაცა
ტყე არის ჩამობურული,
ჯერ ხომ იჩხვლებ, იყვირებ
და როს გასძლები მღერითა,—
წამოხალ ენახებისკენ
მოღერებულნი ყელითა,
აიშვენებ ღამის სიმშვიდეს
თავის ტურულის ფერთა,
თუ კი რამ შეგხვდა მინდვრადა,
ან იქვე სოფლის პირადა,
მაშინვე დაისაკუთრებ
ხელით წაგივა ძვირადა.
გიყვარს საწიწკნი ჩიჩია,
საქნატურები ძვალები.
სხვის სარჩოს მოსატაცებლად
ხარბად გიჭირავს თავლები.
დაჰლუპავ ოჯახის პატრონს,
წახვალ და დაემალები.

—
დათო, დათურად გაზდილო,
მთა-ბარს დაქდხარ დინჯადა.
არ სტოვებ ჩაუყლაპავსა,
რაც ჩაგივარდა პირადა.
ძროხა, თხა, ღორი, ქოსმანი—
ბევრი ჩაყლაპე, ბიძია,
გავგიტალე სიმინდი,
ხახვი, კომბოსტო, ქინძია.
თუმც ბევრსა გვპარავ, წყეულო,
გულაში არა გიძია.
ზაფხულობით ხარ მამღარი,
ზამთრობით გარჩობს შიმშილი.
ილოკავ თავის ტოტებსა,
შენ როდი იცი სირცხვილი.
ჰგდხარ ერთ ადგილს დამპალი,
ვით ყუნჭი, ვითა მძორია,
გაქვს ბინად ამორჩეული
ერთი კლდიანი გორია.
მოიბღვირები მანდელან,
თავი ყვინი გგონია.
შემოვადნება ტანხედა,
რაც მოიკარი ქონია.
შენ თუნდა ნუ დაიჯერებ,
მე კი ნამდვილად გგონია.
არც შენ შეგრჩება ებ ჰქევა
ბეჩავის დასალონია.

3
სეგვი, შე გაუმძღარო,
რას დამდ მსახებ ცახედა?
კო-ურელი ხარ, უჯი...
აედი გიჭირავს მზ...
თვალ-ყურს ადგი...
გადაფენილსა მთაზე...
შენ სხვას არასა ჰნა...
მარტო იმას სთხოვ ღმერთსაო
რომ ცხენი, ცხვარი, ან ძროხა,
გადიჩეხოს კლდესაო...
შენი აღდგომა ისაა,
ზედ დაფრინდე ღმერთაო.
შენ ბი-ბურად არ მოგდის
მწყემსის ოხვრა და კენესაო.
გასძლები, ისე გასძლები,
აღარ შეგძლოს ფრენაო,—
თუ კაცი კეტით მოგადგა,
ძალდივით იცი ღრენაო.
მოჰკედები თავის მუცლისგან,
შე მუცელ-ლორო, შენაო;
გაძლომის მეტი, მურტალო,
ერთა ისწავლე, ვერაო.
წაიღე წყალი...
ფრინველთა ოჯახის კერაო.
არწივის გვერდით ხან-და-ხან
შენც მოგწადდება ფრენაო.
რა უმსგავსი ხარ მაშინა,—
მაგრამ შენ როდი გჯერაო...
ერთი შენა ხარ ღამაზი,
მეორე კიდევ ძერაო.

გვილო, გვილურად დასტურავ,
უფრო ჰნადირობ ღამითა,—
შენს გულის წაიდოს ასრულებ,
როცა ვის სწამლავ შხამითა.
შენი ბუნება ესაა,
რომ სწამლო დედა-მიწაო.
მავ შენის ყოფა-ქცევითა
ქვეყანა წაიბოლოწაო.
იმ თავით ბედნიერება
შენ არ მოსწამლე კაცისა
და დღესაც არ დავიწყნია
ძველი ხელობა თავისა?!

—
გმირების სახე მიჩვენეთ
და მათ საქმენი ნათელი,
იკურთხოს თქვენი სიკაცხლე,
იკურთხოს თქვენი გამდელი.

გობრონო, ხმალი მიბოძე,
უნდა ვემზებო ფხაზედა,
ჯვარია ხმალიც, ნარტყამი
კარგის ფეკაცის ტანზედა.
ვაჰ, შენ, დროებზე, რა ვითბრა,
რისათვის გვტანჯავ, რაზედა,
რისთვის დაგვბადა უფალმა
კოტანი ქვეყანაზედა?!

მაგრამ სიმკირეც არ გვიშლის,
სხვა მიზეზი გვაქვს წყუელი:
ჩვენი გზა-კვალის ამრევი
რავის გყავს ვამოცუელი?
რისე ბევრის წყუელითა
დაფარული გვაქვს სხუელი.
ოიხე თუმც დადის სუსტადა
ჩვენი ღლიხნის სნუელი.

ვერ ვხედავთ, ავდარს აპირობს,
ცაზე ირევა ღრუბლები.
ჩვენ ბაბაურად არ მოგვედის
არხინად გვაქვს გულები.
არც საფარს ვეძებთ, არა ვგრძნობთ;
ავდარს მოჰყვება ღვარამბო.
ნუ თუ ვერ ვხედავთ, არა გვაქვს
არსად თავ-შესაფარები.
ხმლები შამფურათ ვაქციეთ,
ცეცხლზე დაურთეთ ფარები.
მინდვრად გუთანი დაგვიღვა,
ველარ შევებით ხარები;
ჩვენვე დავლევით თვითონა
ჩვენისა ციხის კარები.
საზარო არის, თუმც ზარსა
აღარ ამბობენ ქალები.
ცრემლს თაკილობენ, ვერ ჰყურობთ
მათი ქუეყნა თვალგები.
მივიკრს ერთმანეთს რათ უფრთხის,
საცა რამ არის ძალები,
საცაა, ქარიც ადგება,
გზა გინდა დასაკვალვები.
არსად არ დავგარჩეს, ცოდვაა
სოფელი შესაწყალვები.

ვაჟა-ფშაველა.

ეკემბრის უკანასკნელ დღეც თავდებოდა. სა-
მურად მოწმენდილი (მოკვდი) მარ-
თა და ვარსკვლავებით 'ფენიერი სიტყვებით
და სირუშით უყლიდა თოფებისა და დამაზნების კრიალს,
თითქოს საყურებლად გამომდგარიყვენ, რა ამბავი
მოხდებოდა.

— ესიკელა ჩვეულებიძის ოჯახში არავის არ სძი-
ნავდა. ყველა საკალანდო ნაზუქების შხადებაში იყო,
ჩამოქნილი გრძელი თეთრი „ჩიჩილაკი“, მიკიდული
კედელზე, მოვავონებდა თავის ათასნაირი მოწყობი-
ლებით გურულ ტანისამოსში ჩაქმულ კაცს. იქ კაც-
ზე ჩამოკიდებულს დაკლულს დიდ მსუქან ღორს დაე-
ხრჭინა კბილები, თითქოს დასცინისო ამდენ ფაცა-
ფუცსაო. ჯაქვე ჩამოკიდებულ ქვაბში თიხთიხებდა
ჩაყენებული ხორცი ორთქლით მატარებელსავეით. აი,
ამ საკალანდო შხადებაში ყველა მონაწილეობას იღებ-
და პატარა ზარმაც გიგოს გარდა, რომელმაც ვახ-
შამს შემდეგ არხინად დაიძინა, როცა კუქის საწი-
ლო, რომლითაც დიდად ბედნიერდება ყოველი ახა-
ლი წლის დღესასწაული, მოამზადეს, ჩამოქნეს სან-
თელი, ამოიღეს საკალანდო ღვინო, ჩაჰყარეს ღო-
მისა და სიმინდის მარცვლები კოთხაში და ამ გვა-
რად მოამზადეს მარანში წასასვლელი ლიტანიობა.
ყველას სახეზე სიამოვნებისა და სიხარულის ღმილი
ინიშნებოდა, აქ თქვენ ვერ ნახავდით მოწყვენილ არ-
სებას, თითქმის ძაღლიცა და კატაც კი იღებდენ
ამათ საერთო სიხარულოში მონაწილეობას.

ბუა, გიგო, ქე არ დაგვაფიწყდა? სადაც არის,
კიდევ გეისროლიან თოფებს და, ვაი! არ აჯობოს!..
წამოიძახა ესიკელას მეუღლემ და გაეშურა გიგოს
გასაღვიძებლად, რომელსაც ბევრი ღვიძება არ დას-
ჭირებია, რადგანაც თვითონვე კარგად იცოდა რის-
თვის აღვიძებდენ; წამოხტა საჩქაროდ და იმ წამსვე
შეჭამა ერთი ლუკმა მკვდი მარლით და გადაარჩა
დამარცხებასა.

ის იყო, ეშხადებოდენ მარანში წასვლას, რომ
ვიღამაც გაისროლა თოფი, ამასთან მიაყოლეს სხევე-
მაც და შეიქნა თოფების განუწყვეტელი გრილი.
ესიკელამაც გამოიტანა თავის მაჭახელა და გა-
ისროლა რამდენჯერმე, მერე გასწია მარანში ჯა-
ლაბობით; ცოლი კი სახლში დარჩა. ესიკელამ თან
წაიღო „ჩიჩილაკი“ მოწყობილებით, სამჯერ შემო-
უარეს მარანს მარცვლების ფრქვევით, მერვე გამოს-
წიეს სახლში შესასვლელად; მაგრამ კარები დაკეტე-
ლი დახვდათ. დაკეტულ კარს მიადგა ჩვენი ესიკელა

4

და წამოიძახა „კარი გამიღე!“ „რა მოგაქვს?“ მოისმა სახლიდან. „ბედნიერება, სწავლა, დღეგრძელება, შვილობა, სიყვ. კლი, სიხარული, ძმობა და ერთობა; „კარი გამიღე“ მეორეჯერ. „რა მოგაქვს?“ სიმღერე, ოქრ. კხლი თვალ-მარგალიტი, იარაღი, მოქედლი ფიტო, თოფი ხმალი და ხანჯალი მტრის შესამუსრდ, მამულის დასაცველად. „კარი გამიღე!“ მესამეჯერ. „რა მოგაქვს?“—ცხენის ჯოგი, ძროხა, ხარი, კამეჩი, ჯორი, ბატია, ქათამი და სხვ. გაილა კარი, შემოიარეს სახლშიც სამჯერ მარცვლების ფრქვევით და ამით გაათავეს ღამით ახალწლის მიგვითა.

გათენდა კალანდა, ღმერთმა თქვენც მრავალი ახალიწელი გაგითენოსთ ბედნიერად, ძვირფასნო მკითხველნო. ჩენი ესიკელა ადგა ჯალაბობით, სიხარულით მიგვება ახალწელს, წავიდენ ეკლესიაზე, სადაც მლოცველთა ტევა აღარ იყო, მოისძინეს წირვა, სთხოვეს უფალს ბედნიერება და სიყვარული არა მარტო თავიანთთვის, არამედ ყველა ქართველთავის, რადგანაც ლოცულობდენ ესე: „ღმერთო დავგასწარი მრავალ კალანდას*) შვიდობით ჩვენებინათ. დიდებულო უფანო, შენ მოგვისზე ყოველი უსამართლობა, მოგვიანიტე ერთმანეთის სიყვარული და თავისუფლება.

გამოვიდა წირვა, დაცალეს თოფები, რომელსაც ქალებმა მიაციალეს შემდეგი წყევა: „ჩვენ საერთო მტრებს მოხვდეს გულში, დამარცხდეს ჩვენი საერთო ხელის შემძლევი. ჩვენ ერთად ძოგვეცი ყოველის შემძლე გამარჯვება.“ ულოცავდენ ერთმანეთს ბედნიერ დღეგრძელებას ღმშვიდობას. მეც გილოცავთ წრფელი გულით, ძვირფასნო მკითხველნო, ბედნიერებას, ერთობას, ძმობას განათლებას და გამარჯვებას. ყოველივე სასიკეთო საქმეში გაუმარჯოს ქართველებს, აფიყვადეს საქართველო. ერთი ვართ, საყვარელო მძებო, ხელივით, რომელსაც ხუთი თითი აბია, ქართველკახელი, იმერელ-გურულ-მეგრელი, აბხაზებ-სვანები ღ ყველა ქობულენთელ-აჭარლები. ერთი ვართ და ეს ერთობა, ჩემო საყვარელო მკითხველო, ჩენი შემწეობით უნდა გამაგრდეს, ჩენით უნდა შეიქმნან ბედნიერნი შიარულნი, მოყვარულნი არათუ მარტო ახალწელს, არამედ უკუნითი-უკუნისამდე.

ვიყოთ ერთად, გვიქონდეს ძმობა და ჩვენ ვიქნებით ბედნიერნი და გამარჯვებულნი. გილოცავ ახალწელს, გილოცავ ამ აზრების ზრდას.

ხოხატაურელი

*) კალანდას გურიში უწოდენ ახალწლის დღესასწაულს. ეს უნდა იყოს რომაელების გავლენით შემოღებული.

მოვიდვარ ახალი წელი, თან მომაქვს ტაბლა ქებული, თან მომდევს უმაწილაკაობა სულ სწავლით ამაღლებული.

მოვიდვარ შეგება-ღბენითა, მოვიდვარ იმედნული, კი დართ და უხვობით მთელ ქვეყნად ამაღლებული; მომაქვს პური და ლენი, უხვად მომიდის ბლავანი, ფუტკარი, ხარი და ძროხა და კრავი უფრო მრავალი; მომიდის ძრიელ მრავალი ჭირში და ლხინში მღერალი, ყველა-ყა სახელდებული ნიკით შემკული მწერალი; მათ თავ-შესაფრად ვაწვებ უთვალე ვაზეთ-ჭურნალსა, კეკე-ნიჭის, საზრდოს, საკვებსა ყოველის ჭირის მკურნალსა; ხელის მომწერთა სიუხვეს არა აქვს სათვალავია, ვით ციდან მოხვავებული, ნიაღვარი და ზეგია.

ვუმატებ სასწავლებლებსა ქართველ ძეთ აღსაზრდელათა, რომ ვამოქმედო სოფელზე სიმაართის აღსადგენათა.

ბალ-წალოკოტისა სიუხვეს ხხეა ტომნი ჰყვანან მქებლათა; განითქვას ქართველის სახელი, განითქვას ცასქვემ ქვეყნათა. ქართველნი, კახნი, აფხაზნი, გურულ-მეგრელი, სვანები, ჯავახნი, ოსნი, ბეგსურნი, მოხვეენი და ფშავები,

ერთ აზრით მყვანან მსქელოლნი: ერთდრ მათა სცნობენ ყველასა, არ დანიანენ ერთურთის ჭირში და ლხინში შევლასა. არც აჭარელნი ჩამორჩენ მათ სიყვარულს და მშობასა; იმგითავე იცნეს საჭიროდ, ნდომობენ ქართველობასა.

მოვიდვარ, მომიხიარან, თან სახრლო მომაქვს მრავალი; მოროტსა სენსა გე მორობთ, მომაქვს დღე მშვიდათ მავალი.

მ. მ.

ახალ-წელს

5

ჩიჩილაკი

მოდი, მივიდებით, სტუმარო;
 აღესიღნა სისარუღათა
 ეგრ შუგუშინებს სტუმრობა,
 ისეკ ის კართ გუღათა.

* *

რეზა გუჭეს, მით დაგვსუღებით
 გუღ-უსუგით ზურით ღვინითა;
 ტაბლას დაგიდგამთ აღესიღსა
 მრავალის ტუბილეუღათა.

* *

მოგიღსენით, გასამოგუნებთ
 ქართუღელის უსუი გუღათა;
 სძენას დაგიტუბობთ, იცოდე,
 თართ და ტანურითა.

* *

სხვა რაღა გინდა, ძმობილო,
 გთხოვ ღსინა გაიზაღლო.
 შირდაშირ იყო გუღ-წრფეღად,
 ტუშმარიტ გსაზე აართ.

* *

გუამსხანგო ერთგულად,
 არავენ დაგვიზინათ;
 სეკდა გავკეჭრო, გავკეიფთხო;
 ღსინა არ დაგვიგუიანო.

* *

თორემ იცოდე, მოთქმენს
 აჭეს თავის ზომას, სასულვარ;
 მშოერს გაგზნანით აჭედანს,
 არ გაგატახთო საგაღდა.

1894 წ. 1 იანვარი.

კნ. ნ. ორბელიანი

მფარველი ანგელოზი

მშობენ, ყოველს ქრისტიანს
 ანგელოზი ჰყავს მცველადო,
 რომელიც აძლევს მას ძალას
 ბოროტთან საბრძოლველადო.

სხვისა არ ვიცი, ჩემთვის-კი
 განგებას დიდი ხანია,
 რომ ანგელოზი მისთანა
 მფარველად მოუგზავნია...
 ოჰ, ანგელოზო, ციურო,
 მოვლენილო ჩემ მხსნელადო,
 არ განმეშორო, ნათელი
 არ შემოიკვალო ბნელადო!

დუბუ მგერელი.

(ახალწლის მილოცვა-შესტირული).

მოველ გიშმა წარსულ წელში
 ფერი იცვალა, გახუნდა.
 დრო-ჟამსა ბოლო მოელო,
 ცხოვრებას ნირი წაუხდა.
 ლანდლა-გინების ექსპრომტი*
 გადაცვილია პოეზიად;
 ენა ზურცხვი და ბოროტი
 მის მასალად შეუქმნათ.
 კალენდრების შესახებწელად
 გამომდგარა ვიღაც კივი;
 იგივეა ლექსთა მწერლად,
 საჯამბაზოდ გასაკრიკი.
 ბატონებსა ქებას უძღენის
 კულ-ქიტინა და როტ-როტი,
 რომ საქმელად ბლომად არგონ
 შობის წინ დღით ფლავ-კორკოტი.
 კალენდრების მასალოთა
 „რეკლამები“ ჩაუწყვიათ.
 ხალხს იწვევენ საყიღლათა,
 ერთ შაურათ გაუხდიათ.

—

ბასილ წმინდის თეთრი წვერი
 აღარვის ახსოვს დაიწყდა:
 მის სახედ გამოიაკვეთი
 ჩიჩილაკიკა ვაღვიწყდა.
 ახლა მწვანე ნაძვის ტოტი
 „იოლკის“ სახედ ვაღუქმნათ;
 ტიკინით და კამეტებით
 ერთობ მდიდრად შეუქმვით.
 სანთელი და ჩირაღები
 მახედ ბლომათ დაუნთიათ,
 დიდი, პატარა გარს უვლის,
 თან ხელები გაუშლიათ.
 „ალილო“ და ქრისტეს შობა
 „იოლკად“, „იოლკად“ გაუხდიათ!

—

ძველად მილოცვა ვაჭვეოდა
 ახალწლის წინა ღამესა:
 „ჩიჩილაკს“ გავანათებდით,
 ზედ დაკვიდებდით ლაღებსა;
 მეფესა მიულოცავდით
 ტყვის, მტრის ვასამწარესა:

*) კივი მგერულად ზაგუს ქეია.

რედ.

„მან ჰემიროს შენი ლუშმანი,
შენ სადღეგებლოდ ჰკლავდესა.“

ამის მიმდევი „კვალა“

თავს დაგიკრავთ მკითხველებსა:

დღეს რომ ახალი წელია,

წინ მოგართმევთ მოსაკლევსა;

„ღმერთმა მრავალს წელს დაგასწროთ,

გულს გადაგაყოდესთ ენაგია;

სამშობლოს გაღვიძებოდეს,

დაეკრას ძველი ჩანგია,

ნუ დაუკარგოს სახელი,

თავი აეღოს ვარგია.

ვით ერთ დროს მისით ბრწყინავდა,

აწცა ებრწყინოს. კარგია.

ახლა ყველას ცალკე-ცალკე

ჩვენ მეთაურთ მოგილოცავთ:

საქმე არ გხვდეთ საქანდრაკე,

მწუხარებით ნუ დაგვბოცავთ.

ა — გის

შენმა ქცევამ ლამის სული

ყანყარატოში მოგვაბჯინოს.

დიდ-გონებით, ნიჭით სრული

რად გავგეჰქცეს, არ გვალბინოს.

აბა, რა ვქნათ?... რომ არ ვითხრათ,

არ ისვენებს ჩვენი გული.

რად აქარწყლებ შენს გავლენას,

რაზედ გარბი გულ-მოსული?

შენსა „კვალსა“, ერთი მითხარ,

უშენობით რათ აყიენებ?

რად ახარებ იმის მტრებსა,

შენს მხნეობას რად აწბილებ?

რად გაურბი შენს გულის ძმას,

ვინც სიყრმიდან შენ გვერდ ომობს!

რად არ იწყებ „კვალში“ წერას,

რად ასუსტებ, ვინც მხნედ შრომობს?

მო, დაიწყე თაოსნობა,

ღრმად გავლენ შენი კვალი;

განგვიახლე მუსიკობა,

კვლავ ატირე შენი ქნარი.

ძალ-ღონით და გრძნობით საესე,

მამულისთვის განაწირნი

შენ გარშემო შეკრებიან:

ზურგს მოგცემენ ქვეყნის გმირნი.

დაუშვენიე წმრომელთ მხარო

და ჩვენც გრძნობით მოგილოცავთ;

იყავ მხენ და გულმაგარი;

ახალ ჩანგსაც დაგილოცავთ.

ა. ჭ — ს.

შენმა მზემან, ნუ იფიქრებ,

რომ უარვყოთ შენი შრომა;

ვერც ჩვენსავეთ დაგაფასებს,

თუნდ მოვიდეს ბრძენი თომა.

პირველად შენ განაშუქე

შენზე წინ თქმული აზრები;

ნიადავად შეუმზადე

ჩვენი ერის გულისთქმები.

ნიკოლოზი გაგვიცოცხლე,

ხელთ იპყარი მისი ჩანგი!

„ქართულის ბედი“ გაგვაგონე,

შეითვისე მისი ჰანგი.

ბანკი გახსენ, გასაბჭოზად

მოიწვიე ქართლ-კახეთი.

დინჯმა კაცმა დინჯის ერის

შეარყიე ქვაკუთხედი.

უცხოელებს წყალობას სთხოვ,

მათკენ გაგიწვდია ხელი;

ვაჰ, თუ მოსდგი, ვერა ირგო,

პატარ კახი ნალელით ხელი.

ვერ გიწონებთ გულის ქანგსა,

მებატონის ძველ თვისებას,

ვის შინაყმა ფეხს ულოცდა,

კერპად ჰხდიდა მისსა ნებას,—

ვინც თავის თავს ღმერთად გრძნობდა,

და თავის სწორს ხანჯალს სთხრიდა;

მხოლოდ მხდალი და ჯაბანი

მის კალთებსა ტუჩებს სწვდიდა.

ბევრი კარგი შენ შეგვიძინე,

მაგრამ ბოლოს დაძაბუნდი;

ბევრმა ქებამ გადაგრიო,

შური გვიგე და დაწმუნდი.

რად გაჰყარი გ — სა

მოჭორების მწარე კბილი,

ან მის ან — სა

უწნო ხრიკი გაცვეთილი?...
194

რად შეუშვი შენს ტაძარში
უწლოვნები, ავად ზრდილი;
რად გახადე მათ საჯიჯგნათ
„ივერია“, შენგნით ზრდილი.
მაგრამ რა ექნათ? შენც კაცი ხარ;
სიკაბუტის ცეცხლი ჰქრება.
ამ ბოლოს დროს დაგვიძიძიდი:
ხორცი ხარობს, სული დნება.
ღმერთსა ეთხოვთ, რომ კვლავ განედლდე,
ვით არონის ხმელი ევრთხი,
უწინდელის გმირის კრძნობით
მტერს შეახტე, ვითა ვეფხი.
მაშინ ჩვენც კვლავ შენ შეგამკობთ
„ვა-ვა-ვა-ვა-ვა“, „ალლა-ვერდი“.
გავგიკიცხე ეს ქალარა,
თუ არ მოგყვით ჩვენცა გვერდით.
დღეს გილოცავთ ახალ-წელსა,
იმედი გვაქვს განახლების;
შკაუბდემ მგ ფარაჯა,
დაკონჭილი წინა წლების.

6. ნ—ს

ნიკო, შენმა საქციელმა
გულში დანა ჩაგვიყარა:
შენმა ნიჭმა, შენმა სწავლამ
პირველ ჩვენში გაიხარა.
ჩვენ გვეგონა, მშობელ დედას
შენი ენა შერჩებოდა;
მაგრამ უცბათ დაიდუმე,
სხვა აიღგი, არ გშენიოდა.
მერე სხვა მხრით გაუტრე,
აღმა ხანი, დაღმა ფარცხე:
გავვიმწარე მის ნაყოფი,
იმედები ჩაგვიფანცხე.
ამხანაგებს, თან შეზრდილებს,
შენს მოყვარულს განს გაუდექ.
შორეულებს მიეტანე,
შინაურებს გადაუდექ.
მაგრამ დრომ და ეამმა გამცნო:
ოღრო-ჩოღროს სიარულით
ვინ რა სთესა, ვინ რა დამყნო?..
სჯობს, მოგვემხრო სიხარულით.
კვლავ მივიღებთ ჩვენს მოძმესა,
კვლავ შეგიტკობთ უწინდულად,
შენისთანა მხნე მეომარს
კვლავ დავხვდებით მზიარულად.
მო, ჩადექი ჩვენსა სერელში,
უწინდულად გავვიმხნევი
და განთესე ქართლის ერში
თესლი წმინდა, რასაც სწერდი.
ნუ დაჰკარავე გზასა ძველსა,

ნურცა ძველსა მეგობარსა;
მოგილოცავთ ახალ წელსა
ჩვენს უებრო მეომარსა.

6. ე—ს

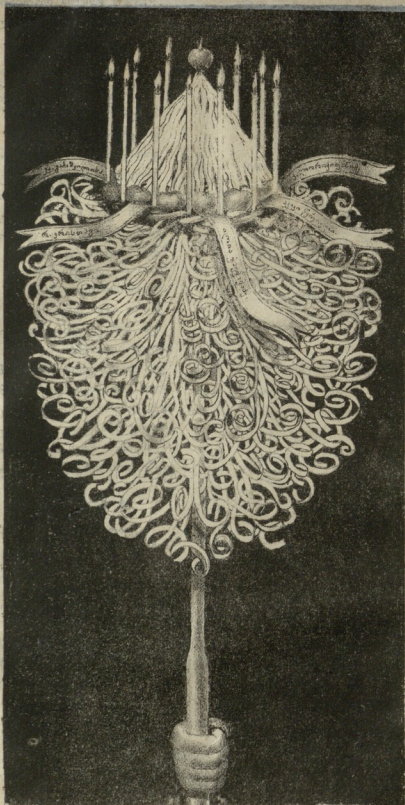
„გავგიძელ, ბერო, მინდიავ,
მუხლი მოიბი მგლისაო;
გაიუოლიე უმცროსნი.
ვისაც თავი აქვს ცდისაო“.
პირველ შენ გვიტხარ ხვეურნი,
ჩანგი გაქვს მათის ხმისაო,
ხვეის ბერი ხარ ხვესული,
გმირთა-საენის კლდისაო.
შენ დავგიზარდე ბუჭები,
სამი ძმა ფშავის მთისაო;
გულს მოხვდათ შენი ჰანგები,
ქნარი აქვთ დავითისაო.
შენ შემდეგ ვინლა დავგერჩება
ხვეის ბერისებრ ქალარა?
ვინ დამწყალობებს დროშასა,
რომ წინ მიგვიძღვეს ლაშარა.
ნუ, ღმერთმა ნუ ქანს! იცოცხლე.
კვლავ მრავლად ახალ-წელია,
სვიმეონის ბედს შევასწროს,
გეწოდოს მისებრ „მრქმელი“.

6. გ—ს.

ეკატერინეს გილოდენ,
შენ მოგვაგონე ქალები,
ძველ ქართლის დედის შვილები,
ღვთისაგან ნამოწყალები.
გული შეგტკივა სოფლისთვის,
არ არის დასამალები:
მის დარდას ცოცხლად გვიხატავ,
თუ ვინ ჩაველო ბრწყალები,
გადმოგვიშალე აზრები,
ერის გულისა ნადები,
ყველასგან შესაწყალები.
ღმერთმა მრავალს წელს დავასწროს
და დაგვიშვიფოს აზრები;
მიღგომით ნურტის შეჭხარი,
არ დააბნელო თვალები.

6. დ—ს.

შორით გვინათებს კირილე,
სიმართლეს გადამკედარიო;
თვით იცის, მართლის დამცველად
არვინ ჰყავს მეგობარიო.
განთიადს შტრფის, შეჭხარის,
არს მისი მამკობარია:
ბევრი მომხრეც მს, თუმცაღა
ჰყავს ბევრი ? ნობარია.

ჩ ი ზ ი ლ ა კ ი

ის ერთია იმერეთში,
 ვით სვიმეონ მესვეტეო;
 საქმით წმინდა, გულით საღი,
 ჯვარზე ცმული, ვით ქრისტეო.
 მაგრამ მისი მაგალითი
 მღიერია, არ ვეწვ მეო.

კარგი ნერგი კარგ ნაყოფს შობს
 და არს ქვეყნის შემმატეო.
 მოგილოცავთ ახალწელსა
 ქებისთვის არ გარისხდეო.
 ივანიკამ თუ გაწყინა,
 ისიცა გთხოვს, მიუტეო.

«სამშობლოს მსხვერპლი» 7

სახსლწლო სურათი

ხალწლის წინა დამე იყო. მოკრიალბუღუს ცაზე ღრუბელი არსად მოსჩანდა. ბუნება თითქოს განგებ მორთულ-მოკაზმულიყო. დამის მნათობი ბაღრი მთავარე თვის მოკაშკაშე სხივებს უხვად აფენდა მიყრუბუღუს ქალაქს. მას ხელს უწყობდენ ცაზე მოციმციმე ვარსკვლავები. მიწას თეთრს ზეწრად ვადაპკროდა თოვლი, თითქოს გასჯიბრებოდა მნათობს უგანთებაში. ამის გამო ქუჩებში ისეთი სინათლე იდგა, რომ სული გეგონებოდა, მხოლოდ იმ განსხვავებით, დღის მთივარის სინაზეს განეკრთო ბუნება და გაექათათებინა.

ქალაქში არაგითარი მოძრაობა არა ჩნდა. ბაიბური არ იყო, ყველანი სულგანაბლნი შინ დამწყვედულნი იყვენ და მზადებს მიცემოდენ ახალის წლის კარგად დასახვედრათ. გულდაწყვეტილი ბებრუტუნა იმედით მოელოდა მომავალს წელსა და დიდ ცლაში იყო, რომ მოეგო მისი გული, რადგან გასული წლის მადლიერი არ იყო.

ქალაქის განაპირას — ერთის ვერსის მანძილზე სამხრეთით მოჩანდენ უზარ-მაზარი შენობები, რომლებიც ამ ბუნების სილამაზეში, ერთბო გულ-ჩათხრობილი იყურებოდენ სვეტაკ, თოვლზე უდიდეს ჩრდილებს ისარდენ, ეს შენობანი ვახლდენ საფარნი აქაურ მხედართა რაზმისა, რომლის მომეტებულს ნაწილს შეადგენდენ საქართველოს სხვა-და-სხვა კუთხის შვილები.

როგორც ქალაქში, აგრეთვე ამ შენობების სიახლოვეს ბაიბური არ ისმოდა. მხოლოდ ფანჯრებიანი სადაგურებში, სანთლის შუქზე, გაარჩევდით კაცთა ლანდების მიმოსვლას.

შესავალს კარებს იქით ღრეფიანი იწყებოდა, კიბე აღიოდა ზევით სართულში. ღრეფენის სანათური ოდნით ანათებდა და, ამის გამო, კიბის საფეხურები ძლივს ირჩეოდა ბნელაში. ხუთს საფეხურს ზევით კიბე მარცხნივ უხვევდა და აქ-კი კაცი სრულს ბნელაში ეხვეოდა, კიბის თავზე ერთი ოთახი იდგა, საიდანაც ერთი კარი ჯარისკაცთა სადგომში შედიოდა, მეორე ტანისამოსის საწყობში და მესამე სახელოსნოში.

სალამოს შეიდა სათი იყო, რომ ჯარისკაცების ოთახში ერთს ალაგას ხუთიოდე ბიჭს მოეყარა თავი, დამსხდარიყვენ მწყობრად საწოლებზე და დაბალი ხმით «ამაშეო ლამაზო» დამღეროდენ. ერთი ჯარისკაცი მიახლოებოდა ჩამოკიდებულს ლამაზარს და თავს ირთობდა წინ

გნის კითხვითა. ყოველი სიტყვის წაკითხვას წამზე ნაკლებდ დროს არ ანდომებდა, რადგანაც ასო-ასო უიტნიდა, მაგრამ ზოგჯერ ჩაკითხულს ასოებს სხვაინორ სიტყვად გამოსთქვამდა მაგალითად მაიმუნის მაგიერად მა-ა-მა-ა-ა-ა-ა-ა-ი-ი-ი...» ამოკითხავდა და სხვ თუ ვინმე გაივლიდა მის სიახლოვეს — იგი შესწყვეტდა კითხვას, ჩამოიღებდა დაბლა წიგნს და დააქტერდებოდა, თითქოს ჰკითხავს რასმეო; შემდეგ ისევ განაგრძობდა შეჩერებულს საქმეს.

მეორე ჯარისკაცი წამოაჯღარიყო საწოლზე, რომელიც ლამაზრის ახლო იდგა, შემოეკეტნა მუხლები და კერავში იყო გართული: წინ ელაგა ოთხი დამძნძილ-დაკონჭილი მათის ნაჭრები, როგორც სჩანდა, მათი პატრონი — საშარვლეს იმზადდებდა. მაგრამ ძნელი დასაჯერებელი კი იყო, რომ ამ ნაჭრებებიდან რამენაირი ჩასაცმელი გამოსულიყო. მხოლოდ ჯარის კაცი სრულიად არა გძმობდა ამ გარემობას და მისი სახე სრული იმედით იყო საესე. ამ დროს იმასთან მივიდა ერთი ჯარისკაცი და მიმართა თხოვნით:

— შენი ჰირიმი, სირმაძე, ნემს-ძაფი მათხოვე. ეს ოხერი „საპარადა“ ჩოხა დახეული ყოვილა და ხვალ-კი ჩყენი, „მოლოტოტა“ დანიშნული „პარადში“.

სირმაძემ არ-კი შეხედა მთხოვენს, მხოლოდ თავ-დანხრილმა ცალ-ყბით უპასუხა:

— ბრმა ხარ თუ?!.. აწი, ვერ ხედავ, რომ საქმეში ვარ? ნემსიც მინდა და ძაფიც.

— რასა ჰყერავ?

— აწი, ვერ ხედავ, რომ შალვარია?

— საიდან დაინახო, შეილოსან? ძონძები-კი გიწყვია წინ. მაგ ნაკუწებს, ძაო, საშალვრე არა ეტყობა-რა.

— რაი გინდა, შეკაცო! არ დამანებებ თავს? კარგი შენ შეიკერე. გამეცალე, თვარა „ზეოდნის“ ვეტყვი.

ნემს-ძაფის მკითხველი ბუტ-ბუტით მოშორდა. დანარჩენნი ჯარის კაცნი — ზოგი ტახტზე გაწოლილიყო, ზოგნიც აქეთ-იქით მიდი-მოდიოდენ. კარები წამ-და-უწყუმ იღებოდა.

ერთს კუთხეში კარგა მოზილილი ჯგუფი იდგა — შუა წრეში ორი ბიჭი უმეირებოდენ ერთმანეთს. ხან-დახმით — ამ კუთხიდან მოისმოდა თავ-დალუქრე, ლი სიცილი, რომელსაც ზედ მოჰყვებოდა ხოლმე უფროსი ჯარის-კაცის რიბიანი ხმა, ბრძანების კილოთი საესე: „Эй, что Вы там разошлись?! Я как Вамъ выплю, тогда пуше захихиваете!“ რასაკერეველია,

ეს გაფრთხილება სწრაფად ალაგმავდა ხოლმე მოცი-
ნარეთ, მაგრამ საკმარისი იყო რომელსავე მოზიარეს მო-
სწრებულად ებასუნხა თავის მოპირდაპირესთვის, რომ
გამეორებულყო ხარხარი და განკარგულება უფ-
როსისა...

ხსენებულმა ჯარისკაცებმა მოთმინებიდან გა-
მოიყვანა ეს უფროსი და მან მოისურვა ეჩვენებინა
ამ კანდიერ ბიჭ-ბუტყებისათვის თავისი ძალა და
მკლავის სიღარბისლე ამისგანო გადაეცა წიგნი
ფრთხილად, შეუსწორა კაბადონებს დაჰქუქენილი
ნაპირები, შედეა წიგნი განჯინაში და წყნარი ნაბი-
ჯით გასწია მოზიარებისკენ, რომელთაც იმის მო-
ახლოვებაზე სული გაკმინდეს და გამოიკიმიენ.

— Вы что тут шумите! покою не даете
людям! დაიროიალა ბოზი ხმით უნტერ-აფიცერმა.
Ах Вы.. აქ დარბასიელმა უფროსმა ისეთი ლექსიკო-
ნის სიტყვები იხმარა, რომლებიც არ დაისტამბება,
რადგანაც მკითხველის გრძნობას და სმენას შებლა-
ლავს: ამ სიტყვებთან იმან ორიოდე უზურგულა
ლაზათიანად ზოგიერთებს და სწრაფ დაშალა ეს
მომხიარულეთა გუნდი. ჯარისკაცი ბუტბუტით
გაშორდენ უფლება მექონე უფროსს...

ამდროს დარბაზში შემოვიდა ჯარის კაცი

ამ დროს დარბაზში შემოვიდა ერთი ძალიან
სუფთად ჩაცმული ჯარისკაცი, რომელმაც დაიძახა:
ძიმწარაწე, — მამიაშვილი, გიორგაძე, სირბილაძე...
... აბა, მოდით აქეთკენ, სიმლერა გავაჩა-
ლოთ.

ამ ხმის გაგონებაზე — ყველანი წამოიშალენ
და გამოსწიეს ამ ახალგაზდისკენ.

ი. ელფორიძე

(შეხვედრის იქნება)

სახუმარო განსართობი

მოგილოცავთ ახალწელსა
გოგუასში და იკანაგა!
თქვენმა სელების დაზარტყვამ

სიძრესვლით წელში გამწნავა.
ნეტა, ეგ რა დაგმართხათ,
გაგ შეშეათ სელება:
წმინდა გიორგამ დაგმანჯათ,
დაგატელოთ დიდი ცოდეუბი.
ნეტა რას მიქ-მოკლეთ,
ეგრე გაეუთ თქენი მცნება.
მტერსაც სწენის და მოკერესაც
თქენგნით გამაბრეუბა.
განუძით, მე დამაჯდეთ,
სელში ავილო სტეირაა,
რომ გუამო ჩვენს მოღვაწეთ
დღეს ჩვენს გასტარაა.
ეგრე გამოკალა, თას დაგეირავთ
მოგილოცავთ ახალწელსა
დმეროსა კოსოკ, რომ დღეგრძელობით
დასწრებოდეთ მრავალ წელსა.

ახალწელიწადს გილოცავ
ჩვენო კარგო აგავით;
შლანბუბი ბუერი გავთხარა,
შარა და ზრავით;
კილამ მსხვერპლად შეიწირე,
გახდა ჩვენი ზეარავით.
გეუარს ჩვერული სამშობლო,
თავს დასტრთვი მძრავლ-წამიერა,
გახვერე შრომა... იღაწე,
იციოცხლე მძრავლ-გამიერა.

შარების გამოთქმელა
უსუტესი ზოეტია;
მამე საჰმე მან ივასრა,
აღარ სცადა მკტია:
გლესს გულში ჩამხედავი,
აღარა სწერს რავადავი;
მოსუტეებით მიგუტოვა
და აიღო ჩვენსე სელი.

ჩვენს ზოეტა იღია,
კარგი მამულის შუადავი;
დინვი, ტებლათ მიუბარნი,
სიტყვაში ცოტა ფთხილდა.

ფეხდას მორევი დარეკეს;
ცხსორება მისი ტკბილია,
წერს მღაერ ემიშებას,
მას მოყრია ძილია.

8

რაცაზე რამე დაწერე
გიორგი შენი ჟურია.
ამის გთხოვ ვირვალბე,
მე ბასილა რაჭველია.
მიერუებულ რაჭაშინც
ბეურია რუსეი ძეგლია;
გინდა იფოს ბოჭყული,
გინდ სამართალის მტველია.

ერთგვარი ძილი მოსვლია
ბანახას და ცახელს;
მათს მკეიანდ დღეს ჩვენში
სხუები გათიქნენ სხხელს.
შრომასითვის თაჲ დადებულა
კუჲ-ფეშველა აროო,
რაჲიკა მუილი გულ-წრთელად
არს მისი თანაბროო.
მას ღეჲქუბს სშირად ატყუი:
ღრმს ნიჭი მრავლ-გეჲროო.

ს—განს

სან წეკით ადის გორახე,
სან შირს წამოდის ხეჲშა;
სან გულ-წრთელად სწერს, სან გრძობით,
სან შეტოპავს მორეჲშა.

ფეტუ მერეღა, გრძობის მომკურღა
მე ბლიერ მომწონს მისი ღეჲქუბა.
მის ცხოთ-სურათისა როცა კეითხლობ,
მდის შეუშრობა ცხარე ცრემლები.

ხუჯედეს ჩვენი ვუეჲილია,
ქართულთ ეომამეჲ, ყუკალია.
ღმერთო მიერ მთ დიდი დღე
და გარეჲ მომავალია.
ჩვენც დაჲეკუთოთ, ქართველნო,
კეითხლოთ ჩვენი ჯალია;
მუდამოჲ მათი კეითხეთა
არ დადილებს თვალია.

ღმერთო, მიერ ჩვენ ქაჲენას
ბედი და ბუღნიერება;
ღმერთო მიერი ქართველებს
სწავლა და მერეჲიერება.
ღმერთო ჩაუღეჲ მთ გულში
მშობა და სიუჲარულია,
რომ გუჲწიან ერთმანეთს
ერთგული სამსხურია.

მგონა, თაჲი მოგაბეზრეთ,
ღროა გაწმედეს სტერიან;
მარამ არა, მოასისენთ
თეით ჩვენი გასაჭირია.
მე ბედიო დაწარულია გარ
რაჭველი გლეხის შიღია.
ბოლად დაგლიაჲრ ამ სოფელად
ბედისჯან განაწირია.
სან შშის, სანს მწუჲრია,
სან მენახტრება ჰურიან.
მარამ მე ჩემთვის არ ეტირი
და არცა მტეჲეჲ გულა;
მომქეს მიშიჲე, მიერეჲე,
ეს არის ჩემი წყალუღია.
უჲელას ერთად გუჲედრებოთ,
ამით რომ უგღოთ უჲრია.

18 მარტული თებარი 94 წ.

კერას 2 ანჲარს 1894 წ.
ქართული ღრამატული დასის მიერ
გამართული იქნება
საიუბილეო წარმოდგენა ქართულ თეატრის დაფუძნების (1850 წ.) სახსოვრად
მ. საფაროვის, ვ. მესხიევის და კ. ყიფიანის მონაწილეობით

ბ ა შ რ ა

კომ. 4 მოქმედ. თხზ. თაჲ. გ. ერისთავისა.
II
სადილი მარჯლისას
კომ. 1 მოქმედ. ვაღბოჲ თაჲ. რ. ერისთავისა.
III
რეჲ არ მერეგება არ შემერეგება
კომ. 1 მოქმედ. ვილ. ბუჩიხისი.

ს ა მ თ ე მ ო ზ ი

ცხოველი სურათები
მონაწილეობას იღებს შეღელ დასი
ადგილებს ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი 7 1/2 საათზე
რეჲაქტორ-გამომცემელი ან. თ.-წერეთლისა.

ქუთაისის თავად-აჯნაურთა საადგილ-მამულო განაღეს გამგეობა

საყოველთაოდ აღესადგინეს, რომ ამ ბანკის წესდების მე-18 § ძალით ქვემო აღნიშნულ რიცხვებში ბანკის გამგეობის სადგურში სასოკადო ვაჭრობით გასყიდულ იქნებიან სხენებულს ბანკში დავირაგებულნი უძრავნი ძამულნი ქვემო აღნიშნულთა ზირთა, შესასყიდრ კარდასახლთა შემოუტანლობის კამო.

გასეილება მოიხზობა მხოლოდ იმ ძამულებისა, რომელთა მუხატრონენი, თანხმად ბანკის წესდების მე 19 §-სა, შეაჯგუბენ ბანკის კარდასახლად და თან განცხადებობთ სარჯების ვაჭრობა დაიწვიებ ქვემო მოვეზნდლის თაფნი ფულიდან ზედ დამატებით სხვა-და-სხვა ძეუესეების კარდასახლად, ძამულის გასასყიდლად დანიშნულ ზარჯებისა და, სასოკადოდ, უკულო იმ ფულისა, რომელიც ბანკს თვისის მოსესხის სამაგიეროდ დაუხარჯავს; ბანკის სახერძოვი ვალის თაფნის მოხზობა შეიძლება ამავე ბანკის ცირათს ფურცლებით, რომელნიც მიიღვიბან სახელდობრთვიის ფასისაძებრ მანეთი ძანეთად და ავრთუვე შეიძლება გადატანილ იქმნენ შეიღვილზე; ხოლო ვადაზე გადასახადი და სხვა კვარი ბანკის სახვედრო ფული უნდა შემოტანილ იქმნენ ნაღდად.

ვისაც ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღება სურთ, მათ შეუძლიათ გასასყიდვლთა ძამულთა აღწერილობის და საბუთების განხილვა ბანკის სამმართველოში.

თუ ეს ვაჭრობა არ შესდგება, მაშინ, ბანკის წესდების 24 § საფუძვლით, ინიშნება მეორე და უკანასკნელი ვაჭრობა 24 თებერვალს 1894 წელს

ვაჭრობა მოსდება 7 თებერვალ 1894 წ.

ვადასახლი 521 მან. 25 კაპ., სულ 772 მან. 71 კაპ.

515 მან. 36 კაპ., შესავ. გარდ 148 მან. 63 კაპ., სულ 663 მან 99 კაპ.

187/12 წლიან 660 სისხნი

ქ. ქუთაისის.

დაწახვლიბის მიხაილ ერასტის ძის: ორპირის ქუჩაზე ორი ორ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი და მიწა 312 კვადრ. საყ. თაფნი ვალი 1216 მან. 42 კაპ., შესავ. ბელი ვარდასახლი 455 მან. 89 კაპ., სულ 1672 მან. 31 კაპ.

მემკვიდრეთა ფარტყანობის იგანე დავითის ძის: მიხაილის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკირის დუქნები და მიწა 501/2 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 521 მან. 46 კაპ., შესავ. გარდასახალი 223 მან., სულ 744 მან. 46 კაპ.

რუსხმის ლევან გიორგის ძის: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი და მიწა 481/2 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 172 მან. 07 კაპ., შესავ. გარდ. 60 მან. 70 კაპ., სულ 233 მან. 77 კაპ.

შენიღვირის მიხაილ იგანეს ძის: პოლიციის ქუჩაზე ორი ორ-სართულიანი სახლი მიწით 500 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 938 მან. 59 კაპ., შესავ. გარდ 402 მან. 25 კაპ., სულ 1340 მან. 84 კაპ.

ლორთქიფეხობის დავით არჩილის ძის: თბილისთა ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი სარდალით და მიწა 123 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 1158 მან. 17 კაპ., შესავ. გარდ. 300 მან. 30 კაპ., სულ 1458 მან. 47 კაპ.

მემკვიდრეთა ჩარტკოვას ვლისაბეღ სიპონის ასულის: გვეჯის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკირის დუქნები სარდალით და მიწა 1031/2 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 415 მან. 41 კაპ. შესავ. ვადასახალი 290 მან. 90 კაპ., სულ 706 მან. 31 კაპ.

ჩოგოჯანის ვასილ ოქროპირის ძის: ორპირის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 479 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 149 მ. 81 კაპ., შესავ. გარდ 59 მან. 57 კაპ., სულ 209 მან. 38 კაპ.

შესხის მიზარბეგ ფირანის ძის: ივანოვის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი სარდალით და მიწა 189 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 965 მან. 12 კაპ., შესავ. გარდ. 251 მან. 25 კაპ., სულ 1216 მან 37 კაპ.

დასამძეთა: ნესტორ და სამსონ მიხეილის ძეთა: სათავადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკირის დუქანი და მიწა 20 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი 521 მან. 46 კაპ., შესავ.

ლორთქიფეხობის ნიკოლოზ გიორგის ძის: შესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 667 კვადრ. საყ., თაფნი ვალი

მეტრამეთა მიხაილ, იგანე და